

RECENZE PUBLIKACE UČENÍ A JEHO PROBLÉMY

Jaroslava Podškubková

Fernandes, E. *Učení a jeho problémy*. 1. vyd. Litomyšl: HRG, 2004. ISBN 80-239-2797-3.

Kniha *Učení a jeho problémy* – mozek, emoce, mysl a činnost se může na první pohled jevit jako kniha pedagogická, ale po důkladném přečtení dojdeme k závěru, že se kniha řadí spíše k neuro-psychologické literatuře.

Celá kniha je rozčleněna do šesti celků:

- *Člověk a jeho mozkové procesy;*
- *Funkce mozku a jejich vzájemný vztah;*
- *Povaha a mechanismy mentálních stavů a psychických jevů;*
- *Interakce nervové soustavy, sociální prostředí;*
- *Příčiny různých dysfunkcí lidského mozku;*
- *Emocionalita v případech obtíží při učení.*

Tyto celky jsou následně dále děleny do kapitol, kde jsou stěžejní témata podrobněji rozpracována.

Úvodní kapitola *Člověk a jeho mozkové procesy* čtenáře seznamuje se základními, ale i dosti odbornými informacemi z oblasti neurologie a okrajově také psychologie, jako je fungování mozku a jeho základních stavebních jednotek, vztahu mozek – mysl ve vzájemné interakci, jeho dynamiky a vztahu vědomí a vědění.

Druhá kapitola *Funkce mozku a jejich vzájemný vztah* se zabývá fungováním mozku; mozek je stručně charakterizován z pohledu biologie, psychologie chování, fenomenologie, antropologie a interakcí mezi tělem a mozkiem samotným. Autor se také pokouší najít odpověď, proč a jakým způsobem se z člověka stal „nejrozumnější tvor na této planetě“ a jaký je vztah mezi geny a prostředím a jejich rolí při utváření individuality.

Třetí kapitola s názvem *Povaha a mechanismy mentálních stavů a psychických jevů* se zabývá tématem lidské mysli, jejích duševních a duchovních procesů a mechanismů z neurologického hlediska. Dále zmiňuje mimo jiné termín „vnitřní komunikace“, která je typická právě jen pro člověka – umožňuje mu sice sebereflexi vlastního chování, ale nezaručuje potřebnou změnu.

Člověk je bytostí biologicko-sociálně-psychickou a neustále rozvíjí své záměry při hledání činnosti a smyslu, orientace, směru a pokroku na svém stupni

ontogeneticko-fylogenetického vývoje. Tento oddíl pojednává také o anatomických strukturách mozku a jejich vzájemné provázanosti.

Čtvrtá kapitola *Interakce nervové soustavy, sociálního prostředí a psychiky při učení* je orientovaná na problematiku analýzy lidské povahy, osobnosti, lidské motivace, tendencí, zájmů a potřeb. V neposlední řadě se tato kapitola zmiňuje o procesu učení a vlivu sociálního prostředí na chování člověka.

Předposlední, pátá kapitola *Příčiny různých dysfunkcí lidského mozku* se zabývá vývojovými vadami mozku, zvláště v počátečních fázích ontogeneze. Výklad je doplněn několika podrobnými kazuistikami, které ilustrují příčinou souvislost mezi danou genetickou poruchou a dysfunkcí mozku.

Poslední kapitola *Emocionalita v případech obtíží při učení* popisuje činnost a nečinnost nervového systému při obtížích s učením a zabývá se vlivem emocí na psychiku ve vztahu k procesu učení.

Jak již bylo zmíněno v úvodu, kniha jistě nespadá pouze do pedagogické oblasti, obsahuje především informace z neurologie, psychologie, antropologie a v neposlední řadě také filozofie. Je to velice podařená publikace, plná zajímavých informací o mozku a jeho fungování, ačkoliv již klade značně vysoké nároky na čtenářovu erudovanost ve zmíněných oblastech. Kdo hledá za poněkud zavádějícím názvem dílo ryze pedagogické, bude určitě zklamán, ale bude také dozajista nadšen knihou nabitou zajímavými informacemi, které rozšíří obzory každého zvědavého jedince.

Jaroslava Podškubková
prezenční studentka doktorského studia oboru „Pedagogika“
PdF UP v Olomouci